

LBRIS

We know
books

IOAN DAN

TAINA
CAVALERILOR

BUCUREȘTI, 2026

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**DAN, IOAN****Taina cavalerilor** / Ioan Dan. - București : Editura Daksha,
2026

ISBN 978-630-6784-09-7

821.135.1

Copyright © 1976 Ioan Dan**Copyright © 2026 Editura DAKSHA - Mysterium Books srl**

Toate drepturile aparțin în exclusivitate editurii DAKSHA.

Este interzisă, conform legii, reproducerea integrală sau
parțială - pe orice cale - a conținutului cărții, fără acordul scris
al editurii.

Editura Daksha

0726.334.721

comenzi@edituradaksha.ro

www.edituradaksha.ro

Editor: Sorin Hurmuz

CUPRINS

CAPITOLUL 1	9
CAPITOLUL 2	31
CAPITOLUL 3	55
CAPITOLUL 4	79
CAPITOLUL 5	109
CAPITOLUL 6	129
CAPITOLUL 7	155
CAPITOLUL 8	175
CAPITOLUL 9	195
CAPITOLUL 10	241
CAPITOLUL 11	269
CAPITOLUL 12	313
CAPITOLUL 13	323
CAPITOLUL 14	353
CAPITOLUL 15	373
CAPITOLUL 16	391
CAPITOLUL 17	419
CAPITOLUL 18	431

CAPITOLUL 1

Acolo unde apa Săsarului întâlnește dulce prag de câmpie, se ridică pe vremuri o frumoasă cetate cunoscută sub numele de Rîul Femeilor. Împins dintr-o parte de puterea aspră a Dealului Florilor, primit molcom în potolita câmpie, Săsarul își domolește goana de copil zurbagiu, parcă mirat. Apa, curată ca zîmbetul pruncului, descoperă pietrele și nisipul de pe fund, a căror culoare bate cînd verde, cînd către galben-roșcat, cu sclipiri ciudate. Neștiutor și năvalnic, Săsarul spală sînul munților și aduce la vale grăunte de aur. Secole de-a rîndul, oamenii de prin partea locului au cernut nisipul în ciururi și au adunat cu migală prețiosul metal. Cîntînd uimitor de subțire, Săsarul nu lua seama la mănoasa ocupație, așa cum pruncul nu știe că zîmbetul său și sclipirea de diamante a ochilor încălzește inimile celor vîrstnici.

Mai tîrziu, cetatea și-a luat numele de Baia Mare, după minele de aur din împrejurimi. Așezată la răscrucea drumurilor din nord, cetatea își acoperea spatele cu tăria munților și își odihnea picioarele mari în câmpie. Vechiul drum care șerpuia printre codrii falnici de la Dealul Solovanului către Munții Gutin și peste ei, în frumoase încolăciri, făcea bună legătură cu Sighetul. În fața cetății Baia Mare, el se bifurca fie spre

LIBRIS | We know books

Dej și chiar mai departe, către Cluj, fie prin Țara Oașului, pe sub dealuri cu vii și livezi, prin câmpii vestite pentru roadele lor, pînă dincolo de Satu Mare.

Avînd o așezare atît de binecuvîntată, Baia Mare își trăgea seva bogățiilor pe vechile drumuri ale nordului. În zilele de tîrg soseau acolo carele Maramureșului încărcate cu cergi mițoase, lucrate în văile Izei și Vișeuului, bărbînțe grele ca vițeei de lapte, cu vestita brînză de la Ieud, Săpînța, Strîmtura, sau tocmai de sus, de la Borșa. Mîndrele cioplituri în lemn de prin Munții Rodnei, sau merele galben-roșcate, bătute în coajă cu suflet de soare aspru, blănuri scumpe de jder, de sobol sau de vidră.

Din Țara Oașului, veșnic învăluită în legende, alte care aduceau pînze de in și de cînepă, grîu curat și lucios ca lacrima de mamă, coșerci mari cu struguri gălbui, plăcuți la vedere ca pruncii despuiți, piersici cît pumnul, al căror parfum delicat amintea dulcele sîn de fecioară, pere cu aroma păcătoasă, desfrînată și îmbietoare ca sărutul ibovnicei. Acolo se vindeau cuțite cu plăsele de os, rod al meșterilor făurari din Apa, din Seini ori din Călinești. Butoaiele pîntecoase cu vin auriu închegau prietenii sau aspre încăierări, iar țuica din pragul Maramureșului, bună de leac pentru sufletul trist, ori de chef pentru voinici, putea să oblojească un zmeu.

Pe drumul Dejului veneau cîrduri de cai falnici, cu ochii răi, cu pielea veșnic înfiorată ca oglinda lacului măturat de vînt, crescuți la Satu Lung, la Ileanda, ori pe valea Chiuarului. De la cetatea Ciceu, vestite pietre de moară ferecate în obezi, pistoale lucrate la Cluj,

armuri și arme tăioase tocmai de la Bistrița Năsăudului.

Din munți, sau chiar mai aproape, din Dealul Florilor, aurul scormonit cu migală, cobora fără încetare prin marile tainite ale cetății. Bogăția în aur a Munților Maramureșului ședea la cumpănă cu cea a vestiților Apuseni. Atrăși de mira jul prețiosului metal, aventurieri de toate neamurile veneau pe acele meleaguri, se pierdeau prin păduri nesfirșite, dar puțini mai luau drumul îndărăt; fie că se omorau între ei, fie că picau sub mîinile grele ale asprilor bărbați din nord.

În seara zilei de 8 februarie a anului 1600, un călăreț intră prin poarta de sud a cetății Baia Mare. Oștenii de gardă îi cercetară hîrțile, apoi îl sloboziră. O jumătate de ceas mai tîrziu, călătorul se opri în fața unei case înconjurată de arbori și ziduri mari. Întunericul nu adunase în punga lui adîncă toată lumina zilei, astfel că proaspătul musafir al cetății recunoscă fără greutate ceea ce căuta. Casa, mult retrasă către fundul curții, avea zăbrele de fier groase cît funiile și uși de stejar cu ferestre mici, parcă anume făcute ca să țină stavilă bună în caz de asediu.

Satisfăcut de rezultatul observațiilor sale, călărețul descălecă sprinten și bătu cu țeava pistolului în poartă. De undeva de printre copaci, apăru un bărbat între două vîrste, nu prea mare la trup, dar temeinic aplecat spre desfrîul grăsimii. Ochii lui mălăieți îl priviră pe cel din uliță cu vădită plictiseală, apoi grăsunul se retrase, hotărît a-și căta de treburi.

— Hei, omule! grăi străinul înciudat. Ai auzit că am bătut în poartă?

— Cum te văd și cum mă vezi.

— Atunci, poate că te ajută mintea să te întrebi de rostul acestei bătăi.

— Nu, domnule, răspuse grăsunul. Dacă ai fi venit la vreme de lumină, m-aș fi aplecat peste zid să te întreb ce dorești. Fiindcă cei care bat pe la porți, totdeauna doresc ceva. Dar noaptea nu stăm de vorbă cu nimeni. Așteaptă să se facă ziuă.

— Încă nu-i noapte, rîse cel de la poartă.

— Ah, ah, domnule! zîmbi grăsunul. Peste zid o mai fi ceva lumină. De cînd e lumea există lumină dincolo de ziduri, însă aici, te asigur că-i noapte de-a binelea. D-aia ziceam că pînă mîine...

— O noapte în uliță? Ești nebun, omule! se răsti vizitatorul.

Grăsunul îl privi galeș, apoi răspuse cu frumoasă cumpătare a glasului:

— Nu zic ba. Poate că am ceva sminteală de minte, dar nu mai rea decît a domniei-tale, care te încumeteți în asemenea vremuri tulburi să bați la poartă de creștin taman în faptul serii. Adio, domnule. Dacă ai ceva treburi aici, nu-i nici o grabă pînă mîine.

— Bine! se învoi necunoscutul schimbînd tactica. Pari să fi un om înțelept. Cunoști valoarea unui ducat de aur.

Vădit interesat, grăsunul se aplecă peste zid și răspuse cu chibzuială:

— O cunosc, domnule. Ducații nu prea se înghesuie în buzunarele mele, însă cu cît le duci dorul mai arzător, cu atît le știi mai bine puterea.

— Drace! grăi necunoscutul. Frumoasă judecată.

Asta îmi dovedește că ducatul meu va găsi în domnia-ta un stăpîn vrednic.

Zicînd acestea, aruncă moneda peste zid. Zgomotul ei la atingerea cu piatra sună în urechile grăsunului ca un cîntec de heruvimi, dar acesta nu se lăsă ispitit de muzică, ci prinse aurul cu îndemînare și-l strecură în ascunzișurile hainei.

— Care e numele domniei-tale? întrebă străinul.

— Clement.

— Ești prietenul lui Zablije?

— Nu, domnule, majordomul.

— Aha! Stăpînul e acasă?

— Uneori.

— Măi să fie! Și cum aș putea să aflu?

— Greu, foarte greu, răspuse Clement. Mai treci pe aici. Acum nu-mi amintesc...

— Poate că ar fi mai ușor să încalec zidul și să-ți ard vreo două scatoalce. Astea întotdeauna împrospătează memoria.

— Adevărat, domnule! recunosc majordomul. Aveți dreptate în privința acestei metode, pe care am aplicat-o și eu adesea, cu rezultate frumoase. Totuși, mi-e teamă că planul domniei-tale ar avea cusururi. Pistolul meu e dat naibii. Doamne iartă-mă! Ia foc din te-miri-ce. Dacă încaleci zidul și rămii doar olog, înseamnă că te-ai născut în zodie bună. Mai bine stăm la taclale pînă se face ziuă. Ți-aș putea vorbi ceva despre geneză, fiindcă povestea cu mărul lui Adam încă nu a fost lămurită. Sînt mulți curioși patriarhi care cred că Adam ar fi gustat nu din măr, ci din sînul Evei...

— La dracu! îl întrerupse musafirul. Isprăvește cu

aiurelile astea și nu uita că am și eu un pistol!

— Nici o clipă, dar nu vei trage. Ești străin de locurile acestea. Ba cred chiar că te ferești a vorbii tare, ceea ce-mi dovedește că nu dorești un scandal. Văd că ești voinic. Mai văd că fața domniei-tale, destul de îngrijită, ca să zic așa, arată să nu fii om de rînd...

— Omule! își pierdu străinul răbdarea. Zablize nu va fi prea încîntat aflînd că mă ții la poartă.

— Iar aveți dreptate, zîmbi Clement. Vă atrag totuși atenția că stăpînul meu mă plătește prost, și dacă nu-i jumulesc pe cei ce-l caută, risc să mor sărac.

— Mda! murmură cel de la poartă aruncînd încă un ducat peste zid. Ai fi acum în stare să-ți vestești stăpînul?

— Fără tăgadă, zise Clement plin de bunăvoință. Eu cu cît sînt mai greu, cu atît alerg mai iute. Pînă la ziuă ajung sigur în fața stăpînului.

Străinul duse mîna la pistol, un gest aprig, dar se răzgîndi la fel de iute.

„Va trebui să am răbdare pînă intru în ogradă, gîndi el. Abia pe urmă îl cotonogesc. Un scandal în stradă nu-mi convine, fiindcă aș putea atrage străjile”.

— Ai nevoie de o noapte întregă pentru a face cîtiva pași? întrebă cu blîndețe.

— Nu, rîse majordomul, am nevoie de încă un ducat ca să prind destulă greutate.

Obținînd cea de a treia monedă, Clement ocoli clădirea masivă de piatră, către o ușă dosnică. Intrarea din față slujea numai seniorului casei, sfinția-sa părintele Zablize. Grăsunul majordom trecu prin salonul frumos luminat, unde buștenii mari cît omul trosneau veseli în căminul imens. Din camera

alăturată răzbeau mirosuri gingașe de unsori aromate, care arătau ceasul potrivit pentru masajul de seară al stăpînului. Părintele Zablize ședea întins pe o masă lungă, iar doi slujitori pricepuți îi ungeau trupul. Pîntecul său, rotunjit binișor, contrasta cu umerii largi, ce se potriveau mai degrabă unui luptător decît cuviosului călugăr. Cel de-al treilea slujitor, mărunt și obez, ținea în mîini un evantai uriaș, pe care îl mișca deasupra stăpînului într-o dulce alintare, chiar dacă nu-și avea rostul pe vreme de iarnă.

Auzind zgomotul ușii, Zablize întoarse nasul mare, coroiat ca un plisc de șoim și grăi cu suavă lenevie:

— Ah, Clement, Clement! Cînd vei învăța oare că e mare păcat să-ți tulburi stăpînul ce se îngrijește de partea lui pămîntească?

— Iertare, sfinția-ta! murmură grăsunul majordom. Numai unele treburi grabnice mă aduc aici la ceas nepotrivit. Se află afară un călăreț care dorește să te vadă.

— Un călăreț? bombăni Zablize nemulțumit. Doar știi că seara nu primim oaspeți. Spune-i, fiule, să mai treacă pe la noi! Se va găsi cîndva un prilej să ne coborîm privirile cucernice asupra lui. Să-i mîntuim sufletul păcătos prin împreunarea degetelor, sau prin ridicarea ochilor către cer. Iar dacă duhul răului va stărui în sufletul său, îl vom atinge cu un os din spinarea sfințului Veniamin. Du-te, fiule! Gîndurile noastre au luat drumul cugetului înalt.

„Să te ia naiba, Doamne iartă-mă! socoti Clement, sătul de izmenelile stăpînului. De cînd ai prins ceva cheag de bani, îți dai niște ifose mai mari decît ale prinților.”

Apoi grăi cu frumoasă plecăciune:

— Sfinția-ta, omul vine de la drum și pare încărcat cu aur.

Auzind asemenea vorbe, Zablije sări sprinten de pe masă, îmbracă un halat, îi condecie cu un gest pe cei trei slujitori și zise fără a se arăta prea grăbit:

— Adu-l, fiule!

Clement părăsi încăperea, dar nu se repezi în întîmpinarea străinului, ci în direcție opusă.

„Dacă-i deschid poarta ăluia din uliță, se gîndi el, îmi rupe cîteva coaste înainte de a-i spune că ne bucură vizita. Mai bine îl trimit pe fratele Gașpar, care aduce la corp cu mine, chiar dacă picioarele lui se arată ceva mai scurte. Iar dacă trupul său se va alege cu ceva ponoase, ne vom ruga pentru grabnica lui tămăduire.”

Zablije își primi oaspetele în salon. Privirea lui, alunecoasă ca argintul-viu, îl măsură pe străin temeinic, în vreme ce pe față i se așternu un zîmbet îngăduitor, așa cum se cuvenea unui cuvios călugăr. Și chiar atunci cînd își recunosc musafirul, înfățișarea lui nu se schimbă cu nimic.

— Ah, Zablije! rîse străinul privind-l cu ochi de cunoscător. Pari un adevărat prinț. Oare ținutul acesta plin de aur și-a coborît harurile asupra ta? Locuința cu mobilă scumpă, mulțimea slujitorilor, toată bogăția din jurul tău arată că duci o viață plină de huzur. Te-ai lepădat oare de rasa călugărească?

Plăcut impresionat de uluirea acestuia, Zablije ridică ochii către cer într-o prefăcută umilintă, dar grăi cu tonul unui mare senior, fandosindu-se în fel și chip.

— Ia loc, domnule Samuel! Au trecut patru ani de la ultima noastră întîlnire. E drept că în acești ani am

ajuns la o stare bună și că am lepădat rasa monahală, însă e tot atît de drept că sufletul nostru a rămas aplecat spre cele sfinte. Iar bunurile din jur ne aduc scîrbă, chiar dacă le folosim pentru netrebnica viață pămîntească. Sînt cîteva ani de cînd veniturile mari nu ne mai îngăduie să locuim într-o chilie, fiindcă în mijlocul bogățiilor sufletul se poate apleca mai vîrtos către gînduri înalte, lipsindu-ne de chemări lacome.

— Să nu o luăm razna, dragul meu! zîmbi ironic musafirul. Acum un an nu aveai o lescaie. Se împlinesc două luni de cînd ai cumpărat casa și tot ce e în jurul tău.

Zablije își reținu o tresărire, însă încruntarea bruscă a ochilor îi trădară uimirea. Străinul, ager în priviri, observă mărunta schimbare și continuă să zîmbească.

— De unde știi? întrebă gazda înăbușindu-și un căscat printr-o frumoasă acoperire cu palma.

— Ei, la naiba! Chiar dacă nu te-am văzut de multă vreme, m-am interesat mereu de sfinția-ta, așa cum se cuvine între prieteni.

— Înseamnă că prietenia te-a adus aici, iscodi Zablije.

— Da și nu. Am venit mai degrabă să-ți propun un tîrg din care vom cîștiga amîndoi.

— Un tîrg? Un cîștig? Dar am destul, domnule, răspunse călugărul, precaut. Acum, doar gîndurile pioase au căutare la noi. Ba mai mult: cred că am putea să te ajutăm cu ceva rugăciuni adînci.

Samuel bătu tarapanaua pe masă cu vîrfurile degetelor, spre disperarea gazdei, care prinse în ochii lui o sclipire de batjocură. Tăcură cîteva clipe,

studiindu-se, apoi musafirul spuse blînd:

— Nu ai mare lucru, Zablije. Și zău că nu e cazul să te ascunzi de un prieten vechi. Acum două luni dispuneai de o mie de ducați. Ca orice om înțelept, ți-ai depus aurul la marele negustor Petreuş. Cumpărarea casei, a mobilierului, plata servitorilor și alte cheltuieli te-au lipsit de nouă sute și ceva de ducați. Astfel că la ceasul acesta mai dispui doar de șaiszeci sau șaptezeci. Peste cîteva luni vei fi strîmtorat și va trebui să-ți iei rămas bun de la viața asta de huzur.

Vorbele lui Samuel îl uluiră cu totul.

— Adevărat! recunosc el după îndelungă chibzuială, întrebîndu-se de scopul vizitei lui Samuel. Mă miră totuși că știi asemenea lucruri. Dacă nu ai ceva haruri necurate, înseamnă că numai o minune te-a ajutat.

— Minune? rîse musafirul bine dispus. Credeam că mă cunoști mai temeinic. Dar nu despre asta doresc să discutăm. Ce-ai zice dacă ți-aș oferi cinci sute de ducați?

Zablije ciuli urechile, iar ochii îi sclipiră lacomi. Apoi, fața lui își recăpătă aerul cucernic.

„Samuel are nevoie de serviciile mele, gîndi el. Ei bine, să le vindem cît putem de scump. După sumă, pare să fie ceva tare primejdios. Dar oricît ar fi primejdia de mare, banii aceștia m-ar scoate din toate nevoile. Cine oferă cinci sute de ducați e departe de a fi om cu stare mijlocie, ceea ce înseamnă că ar mai putea adăuga ceva peste. Deci, să nu ne pripim.”

Ghicindu-i gîndurile, oaspetele îi rîse în față, iar cuvintele lui îl năuciră cu totul pe Zablije.

— Dacă lucrurile se vor desfășura cu bună rînduială, să știi că mă las jumulit. La asta te gîndeai adineauri.

— Nu, minți călugărul, nu la asta, ci la faptul că domnia-ta nu oferi niciodată nimic fără să ceri. Ce dorești în schimbul acestei sume?

— Ești sigur că nu ne aude nimeni?

— Sigur, poți să vorbești. Slujitorii s-au retras în casa cea mică, după cum e obiceiul cînd primesc oaspeți. Așa că nu mai rămîne decît să aflui ce dorești în schimbul ducăților.

Samuel șezu puțin în cumpănă, să-și aleagă cuvintele cu grijă, apoi spuse:

— Eu nu vreau nimic, dar cineva dorește moartea lui Mihai, principele Transilvaniei și al Țării Românești.

Dacă s-ar fi despicat pereții în clipa aceea, Zablije nu ar fi fost mai uluit. Își privi musafirul cînd cu un ochi, cînd cu altul, parcă hotărît a descoperi la el ceva semne de nerozie.

— Glumești, bîlbîi palid.

— N-am timp de șagă, dragul meu.

— Și cine-i persoana care dorește moartea lui Mihai-vodă?

— Asta o poți afla numai dacă facem tîrgul.

— Ah, domnule Samuel! grați Zablije. Mi-e teamă că nu sînt omul potrivit. Nu uita că te afli în fața unui călugăr aplecat spre cele sfinte.

— Ei, la naiba! îl întrerupse oaspetele. Ai fost slujitor al bisericii, dar călugării te-au alungat dintre ei. S-a aflat că anul trecut ai încercat să-l ucizi pe

Sigismund Báthory, fostul principe al Transilvaniei. După cum vezi, viața ta nu are secrete pentru mine. Alta e pricina. Ți-e frică.

— Adevărat! recunosc Zablije. Acesta este cuvântul. Să știi că taica Zablije nu dă cu piciorul unei afaceri promițătoare, dar nici nu e destul de nătîng ca să intre în gura lupului. Și ce lup! Mihai-vodă știe să-și apere pielea chiar mai bine decît cred unii. Și zău că e cazul să mi-o apăr și eu, mai ales că nu am alta de schimb. În urmă cu ani, cînd a scos Țara Românească de sub turci, aceștia au încercat în fel și chip să-l omoare. Emirul Ibrahim, care crezuse că l-a prins în cursă pe valah, a pierit sub mîna călăului. După ce a cucerit Transilvania, nobilii au căutat și ei să-l omoare prin vicleșug. Ei bine, Petre Huszar, conducătorul complotului, a căzut sub cuțitul cavalerului Cae Indru. Pe vremea cînd erai în cîrdășie cu Rocco Perisini, cel ce rîvnea la scaunul de domnie al Țării Românești, ai încercat să-i iei viața marelui principe. Și care a fost rezultatul? Perisini și-a găsit moartea sub spada lui Ducu cel Iute, iar domnul Cae Indru a avut bunătatea să te ierte. Nu, prietene, nu facem tîrgul. Mi-e teamă să mă bag într-o astfel de afacere păguboasă. Am o piele gingașă, de care mă simt foarte legat. Ar fi o prostie să o pun la bătaie, chiar dacă azi mă aflu strîmtorat de bani. Domnii Cae Indru, Costache Caravană, Chirilă Zece Cuțite, Ducu cel Iute, Sile Adormitu, părintele Grasa, Niță Praștie, Tufănel, Toroipan și Gălușcă stau la pîndă în jurul principelui, ca niște dulăi care adulmecă cea mai mică urmă de primejdie. Iar dintre colții lor, puțini au scăpat cu viață.

— Mda! zîmbi oaspetele. Voi căuta în altă parte. La nevoie, voi oferi o mie de ducați.

— O mie? murmură fostul călugăr ca dus pe gînduri. Cu asemenea avere și cu ce am acum, aș duce-o zece ani în huzur, dar mi-e frică.

— Atunci, să nu mai vorbim despre asta. Voi găsi pe cineva să facă lucrarea pentru o mie cinci sute.

— Iesus-Maria! se clătină Zablije. O adevărată comoară. Păcat că mi-e frică.

— Mare păcat! grăi musafirul ridicîndu-se. Ei, la revedere, prietene. M-aș fi bucurat să închei afacerea cu tine, văzîndu-te atît de strîmtorat. Și zău că nu-mi părea rău dacă-ți ofeream chiar două mii!

— Sfîntă Lucreția! îngăimă fostul călugăr. Așteaptă, domnule! Ce te grăbești așa?

— Timpul meu e măsurat.

— Ah, ah! se văicări Zablije cu toată sinceritatea, destul de rară la un om ca el. Dai năvală peste mine la ceas de pioasă pregătire pentru odihna de noapte. Îmi propui un complot care mă năucește și nu-mi lași răgaz de chibzuială adîncă. Nu cunosc nimic din planul domniei-tale. Ba mai mult: nici nu-ți trece prin minte să mi-l arăți înainte de a primi consimțămîntul meu. Oricît ai fi de grăbit, oricît de mare este taina planului, nu-mi poți cere să mă hotărăsc înainte de a-l cunoaște. Noi doi am lucrat mult împreună și totdeauna cu folos. Între noi nu a încăput niciodată trădarea. De fapt, acesta ar fi măcar unul dintre temeiurile pentru care mă cauți. Iar dacă mi-ai pomenit de gîndul de a-l răpune pe Mihai-vodă, nu vîd ce te-ar opri să-mi spui și restul. Și chiar de nu ne